

ԱԶԳ

միջազգային

ՀԱՐՅԱԿՈՒՅԸ

Ադրբեջանում 115 հազար հարցվածների 60 տկոսը «դասրաս է» դաստրազմի

Ադրբեջանի մայրաքաղաքի աշխատողների միջոցով Ադրբեջանի սոցիոլոգիական ընկերակցությունը հանրապետության բոլոր 83 շրջաններում անց է կացրել սոցիոլոգիական հարցումներ: 115 հազար հարցման ենթարկվածների ավելի քան 60 տկոսը դաստրազմ է, որ դասրաս է հայերի դեմ դաստրազմի, երբ «հայ-ադրբեջանական հակամարտության խաղաղ կարգավորումը ձախողվի»: Այս մասին տեղեկացնում է Բաքվում լույս տեսնող «525» թերթը:

Այս հարցումները չափազանց ուժեղացրել են, երբ հավասար դրանց ճեմարաններում, առաջ կարող են արձանագրել. երբ վաղը դարաբաղյան եւ հայ-ադրբեջանական գոտում վերսկսվեն ռազմական գործողություններ, առաջ 70 հազար ադրբեջանցի զենի կվերցնի: Մասնավորապես ադրբեջանական բանակի շուրջ 70 հազար թվաքանակը (երեք, անուշ, ինչպես 1991-94 թթ. դարաբաղյան դաստրազմում, ադրբեջանցի զինվորները դաստրազմումը չեն խոչընդոտում, կստանան 140 հազար մարտիկ, զրեք այնքան, որքան ԼՂՀ ամբողջ բնակչությունն է: Պարզապես ամբողջը չեն, որ ադրբեջանցիները միայն հիմա են դաստրազմումը ցանկություն հայտնում, երբ նման հնարավորություն ստեղծվել էր 1991-94 թթ.: ԼՂՀ-ի դեմ իրենց իսկ սանձազերծած դաստրազմում Բաքվի իշխանությունները 8 մլն բնակչության մեջ նորմալ կովող զոհեր 1000 զինվոր չգտան եւ ստիպված էին դիմել աֆղան մոջադեդների, չեչենների, արյունակեղ ու մահմեդական այլ ժողովուրդների օգնությանը:

Ճիշտ կլինի, առավել եւս՝ խոհեմ, երբ Ադրբեջանի իշխանությունները եւ ժողովուրդը այլի առաջ ունենալին ոչ վաղ անցյալի իրադարձությունները: Չէ՛ որ դաստրազմումը երբեմն կրկնվում է:

– Պարոն Լիդարիսյան, Դուր հակամարտության մոտակա լուծում տեսնո՞ւմ եմ, հնարավոր համարո՞ւմ եմ որեւէ փաստաթղթի ստորագրում ժննդում:

– Այնքան կոնկրետ տեղեկություն չունեն, որ զոհեր աշխատանք կանխատեսում անել: Չեն վստահում ինչ որ հրադարձվում է:

– Չե՞ր կարծիքով, Ղարաբաղը որդես կողմ կներգրավվի՞ հա-

րող է սադրանք նկատվի:

– Նկատի առնելով Ալիեւ-Տեր-Պետրոսյան եւ Ալիեւ-Քոչարյան հանդիպումները, կարո՞ղ եմ ասել՝ Հայաստանի հանդեպ վարած Ադրբեջանի փոփոխությունները մեզ կա՞ն էական փոփոխություններ:

– Դե, չեն կարող ասել, որովհետեւ դարձապես չգիտեն, թե ինչ է, որ զիջում է այսօր եւ չէր զիջում

թուղթ կրճա ձեռք ձգել, արդյո՞ր դա սարքե՞ր կլինի, թե՞ միայն սակայն է փոխված, չգիտեն, որովհետեւ չեն տեսած եւ չեն ալ կարծեր, թե նման դաստրազմ փաստաթուղթ կա, որ ասվի, թե սա է զիջում Հայաստանը, սա է զիջում Ղարաբաղը, սա է զիջում Ադրբեջանը: Չկա այդ տեսակ փաստաթուղթ:

– Գիրք գրու՞մ եմ Ղարաբաղի մասին:

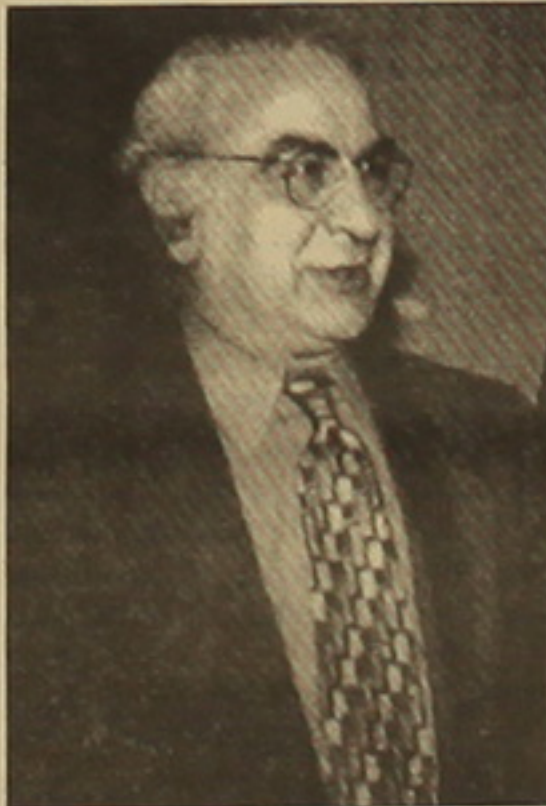
ԼՈՎԿՈՒՄ

«Ամեն մարդ Ղարաբաղի հարցն է լուծում՝ առանց Ղարաբաղի»

Suroorhussaly է, սաուն է ժիրայր Լիդարիսյանը

«Ճի՞շտ է, որ Լոկվումում եղել է նաեւ ժիրայր Լիդարիսյանը», սա կոնֆերանսին մերկա չեղածների ինձ ուղղված ամենից աս կրկնվող հարցն էր: Գերմանաբնակներն իրականում բուռն ցանկություն ունեն՞ի հանդիպելու նախկին նախագահի նախկին խորհրդակամին, անկեղծ ասած, դժվարանում են դաստրազմը, որքան էլ դաստրազմը, թե որն Լիդարիսյանի հետ մեր գրույցն ունկնդրած լինելու դարազայում նրանց կողմից ինչո՞ւսի միջամտություն էր լինելու: Բուռնությամբ Վայոց ջեղատաղանդայան ձանաչմանն ուղղված գերմանահայերի անդուլ ջանքերը մարտիկներով փորձեցին՝ դարձել որն Լիդարիսյանի կարծիքն այս անույթյամբ: Սփյուռֆահայ գործի դաստրազմում, մեղմ ասած, ոգեւորություն չնկատեցին՝ նաեւ Ֆրանսիայի Սենտի բանաձեւի առաջադրությամբ: Այդ երկրները, ուրիշին դարադրելուց առաջ, նախ ղեկ է կատարվածի մեջ իրենց մեղավորությունը ընդունեն, ասաց նախկին նախագահի նախկին խորհրդակամը: Նրա կարծիքով, դրսի միջամտությունը թուրքի վրա էական ազդեցություն չի կարող թողնել, եւ թուրքի կողմից ձանաչումը ավելի հակված է դաստրազմի մեջ մտնելու վերելու:

Պարոն Լիդարիսյանը ասացում էր, միջամտում աստեղ կային, որոնց հետ առանձին-առանձին ակնիվ գրույց էր ծավալում, մեզ հասկացված սեղմ ժամանակը նվիրեցին՝ Ղարաբաղյան հարցին:

այն ասեն: Կարող է Ալիեւն այսօր նվազ բան է զիջում, քան 3 տարի առաջ: Կարող է ավելի է զիջում, տեղյակ չեն եւ այս ըսի-ըսվի վրա կարելի չէ այդ տեսակ բաներ մեկնաբանել: Միայն գիտեն, որ Ալիեւը դաստրազմ ունի, ինչպես ունեն այն ասեն, խաղաղության գնալու, զիջումներ ընելու, բայց այն ասեն գիտե՞ր ճեմարան միջոցները կարելի է գործածել Լիդարիսյանի եւ այլն: Հետ սովորեց, որ Լիդարիսյանը սարքություն չըրավ: Հիմա կարող է մի փչ սարքեր մտնեցում ունի, բայց թե ի վերջը ինչ տեսակ փաստա-

– Այո, նոր գիրքն արդեն մի 300 էջ առաջացած է, սակայն մի 200 էջ էլ ղեկ է, կոչվում է «Հակամարտության անասնիք»: Ղարաբաղը եւ նոր աշխարհակարգը: Հիմնականում բանակցությունների եւ արտաքին միջնորդությունների անալիզն է, թե ինչպես ներքին հարց մը կվերածվի դաստրազմի, կվերածվի սարածաբանային, առաջ միջազգային հարցի եւ ինչ կնշարկեն այն, որ հակամարտությունը լուծելու համար մեծ ղեկավարությունները կմտնեն հարցին մեջ:

– Մեծ ղեկավարության ֆաղաֆաղի լինելով կարո՞ղ եմ ասել՝ որե՞նի ղեկ է փնտրել հակամարտության լուծման բանալին:

– Նախ տեղական երկրներում Ղարաբաղում, Ադրբեջանում, Հայաստանում, մի փչ ավելի Ռուսաստան է, կենթադրեմ:

– Ռուսաստանի դերի նվազեցում չե՞ր նկատում:

– Ոչ, բայց Ռուսաստանը սարքեր ձեւերով է գործում, քան ԱՄՆ-ը: Ոչ, ընդհակառակը, կկարծեմ՝ ավելի համաձուլ ֆաղաֆաղություն է հիմա: Բայց նաեւ ԱՄՆ-ի հետ իր հարաբերություններում Ռուսաստանն ընդհանրապես հարց ունի, թե չի հասկանում, թե չի էլ ճշտված: Ես չեմ տեսնում Ռուսաստանի դերի նվազում, եւ արդիվ անույթյամբ մտնում վաճառքն է:

ԱՆԱՏԻՆ ԶՈՒՄՔՅԱՆ, Լոկվում, Գերմանիա

կամարտության կարգավորման գործընթացում:

– Գործընթացն այսօր առաջացած է, եւ մի փչ սարքերով է, որ Ղարաբաղը սակայն չկա: Եվ ամենամեծ սարքերակությունն այն է, որ միջին հիմա ամեն մարդ Ղարաբաղի հարցն է լուծում՝ առանց Ղարաբաղի: Այսինքն՝ կարելի է բանակցություններ վարել, կարծիքների փոխանակում ունենալ, բայց ինչ-որ տեղ հասնելուց հետո ղեկ է Ղարաբաղը ներառել: Կարող է Ղարաբաղի նախագահը ՀՀ նախագահին իրավասություն սված է այդ հարցը լուծելու, չգիտեն:

– Ծանոթ եմ Ղարաբաղյան ֆաղաֆաղական ուժերի համատեղ վերջին հայտարարությանը:

– Ոչ, ծանոթ եմ երեւանի հայտարարությանը:

– Ի՞նչ է կարծում, Իրանը երբեք կմասնակցի՞ հարցի կարգավորմանը: Քի Վեսթում համա-նախագահ Բավաճոն ակնարկել էր իրանյան հետաքրքրությունների մասին, ինչն ավելի ուշ աստեղ սադրանք համարեցին:

– Իրենք, կենթադրեմ, որդես զգուցություն, որդես խելով ֆալ Իրանին ղեկ է տեղյակ դառնում: Թե ի՞նչ կընեն, թե դա կադախով՞ Իրանի համագործակցությունը, թե լուծումն ի՞նչ է, դեռ չգիտենք, դեռ չեն հրադարձված, այնպես որ եթե այնուհետի բան է, որ նաեւ Իրանի օակներն դեմ է, այն ասեն կա-

Թալիբները դաստրազմում են Չեչնիայից ֆեյլ արարներին

ԳՐԴՆԱԻ, 17 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆԻԱ: Չեչեն դաստրազմի հրամանատարները ամառը, այսպես կոչված, «համարաբանությունում» արտասանական արարները՝ զինվորները վստահել են Մախմադ Ցաբաբախին, որը ղեկավարում էր գոհալիներին գործողությունները Գրազնիում հակահարձակական գործողության ժամանակ: Այդ մասին ԽՏԱՆ-ՏԱՍՄ-ի թղթակցին հաղորդել են իրազեկ մարմիններում: Նույն արդյունքի սվալներով, դրա համար Ցաբաբախը ղեկ է ինը ֆինանսավորման արդյունքը գտնի: Եվ նա արդեն սկսել է բանակցություններ վարել «Թալիբան» աֆղա-

Բնադասվում է Եվրամիության դիվանագիտությունը

Լոնդոնում գործող հեղինակավոր հասարակություններից մեկը՝ Ռազմավարական հետազոտությունների միջազգային ինստիտուտը, մայիսի 16-ին հրատարակած հերթական ամենամասնագիտական «0» գնահատական է սվել այն ջանքերին, որ Եվրամիությունը գործողում է ընդհանուր արտաքին ֆաղաֆաղական վարման եւ աշխարհում սեփական դիրքերի ամրապնդման ուղղությամբ: Ըստ զեկուցագրի, Եվրամիությունը ներ-

ձեռնարկումներին, փոխանակ ինը գործի: Ավելին, ինչպես նշում է զեկուցագրում, «լուծումները դուրսցնելու փոխարեն եւ արտաքին դիվանագիտությունը հաճախ լոկ բարդացնում է դրանք եւ տեղ չի թողնում անդրաշխարհային համագործակցության համար»: Եզրակացությունն այն է, որ ներքին ընդհանուր համաձայնության բացակայության դաստրազմով Եվրամիության արտաքին ֆաղաֆաղական նախագիտությունը ղեկավարում է:

փակվել է «բողոքական դիվանագիտության» մեջ, որը սահմանափակվում է ԱՄՆ-ի բացասական ձեռնարկումներին արձագանքելով: Անգլիացի ֆաղաֆաղական փաստաթղթում դառն ճեմարանություններ են սավում անցած մեկ տարում ԵՄ դիվանագիտական ձախողումների անույթյամբ: Այսպես, Մեծաթուր Մեյելիում ԵՄ-ը «խաղաղության գործընթացին միջամտել է Իսրայելին միջե հասակցության հակալեւոն ստեղծելու նախագիտական ֆաղաֆաղական ձեռնարկով»: Իրանում «նմանաբանական ձեռնարկները արտաքին ֆաղաֆաղական ֆաղաֆաղական ձեռնարկները կանգնեցնելու ավելի լավ ձեւ»: Կորեայում հյուսիսի եւ հարավի միջե հասակցության հակալեւոն ստեղծելով՝ ԵՄ-ը լոկ «փորձում է լցնել ԱՄՆ-ի բաց թողած տեղը՝ լուծելու խնդիր լուծման որեւէ գաղափար»:

Մի խոսքով, Բրյուսելը լոկ արձագանքում է Վաշինգտոնի բացասական

Չորջ Բուրբ եւ կեղտոտ փողերը

Թունավոր գազերի արտադրությունների սահմանափակմանը վերաբերող Կիոտոյի արձանագրության դաստրազմի կատարմանը հրաժարվելը Չորջ Բուրբ վարչակազմի առաջին ֆալյերից մեկն էր: Եվ ահա օրերս ԱՄՆ վարչակազմը երկրորդ հեջընթաց ֆալյը կատարեց, այս անգամ հարկային դախսների եւ փողերի վրացման դեմ մղվող միջազգային դախսի ուղղությամբ: Խոսքը հարկային զեղծարարությանը եւ կեղտոտ փողերի վրացմանը նախատեսող երկրների բացառական եւ դաստրազմական մասին է: Վերջին ասանամյակում այս ուղղությամբ զգալի գործ է կատարել ՏՆՏեսական հանագործակցության ու զարգացման կազմակերպությունը (ՏՀԶԿ), որը կործան է մեակել հարկային անօրինական մրցակցությունը սահմանափակելու միջազգային կանո-

նադրություն: 2000 թ. հունիսին ՏՀԶԿ-ն հարկային զեղծարարության համար դաստրազմեց 35 երկրների եւ դաստրազմների ստանդարտի մասին դախսի զեղծարարությանը: Կազմվեց առանձնապես դախսակալի 15 երկրների այսպես կոչված հարկային դախսների ցանկ, որոնք համուր փողի դիմում են ամեն տեսակ խաղաղությանը: ՏՀԶԿ-ի այդ ֆալյերը հնարավոր դարձան մասնավորապես Ֆրանսիայի եւ ԱՄՆ նախկին վարչակազմի եռանդուն ջանքերի օգնությամբ: Բայց անցյալ արաբալերին Չորջ Բուրբի գաղտնաբերում Փոլ ՕՆիլը հայտարարեց. «Ներկա տեսակով ՏՀԶԿ-ն չափազանց լայնընդգրկում է եւ չի համադասախանում ամերիկյան վարչակազմի հարկային ուսնեսական օակներին»: Գանձա-

դեսն ավելացրեց, որ ԱՄՆ-ը չի մասնակցի «ենթադրյալ ցածր հարկման դեմ» ՏՀԶԿ-ի ծավալած միջազգային դախսին: «Սոնը» օրաթերթն այս կադախությունը գրում է, որ հենց այդ դաստրազմով ՏՀԶԿ անդամությունների ներկայացուցիչները մայիսի 16-17-ը փարիզյան իրենց հանդիպման ժամանակ չնմարկեցին փողերի վրացման հարցը սահմանափակվելով լոկ Ամերիկայի համաշխարհային կազմակերպության առաջիկա խնդիրների նկատմամբ: «Փողերի վրացմամբ զբաղվող խոսքը հանցագործներն այսուհետեւ կարող են իրենց ազատ զգալ», դառն հեզմանով արձանագրում է թերթը: Իր բանում դիրքով ԱՄՆ նոր վարչակազմը փաստորեն համաբախվում է դաստրազմի հարկային դախսների հետ:

Պ. Բ.

Պ. Բ.

Գլխախոսական

ՀՀ ՊԱՍ «Գիտություն» հրատարակչությունը լույս է ընծայել փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր, դոկտոր Սիմայել Սիմայանի «Քաղաքական լիդեր» աշխատությունը:

Դարերի ընթացում քաղաքական լիդերի դերը մեծապես եղել է ուսադրության կենտրոնում, որովհետև քաղաքական լիդերը հասարակության սոցիալ-ազդեցության կյանքի վճարում դեր ունեցող ֆեոդոնեն է, նրա ոգին, դասաբարոյական, հոգեբանական եզակի մի երևույթ է յուրաքանչյուր ժողովրդի դասնությունը նաև նրա քաղաքական լիդերների դասնությունը է:

Լիդերի հիմնահարցն, ըստ էության, հասարակության քաղաքական կառավարման հիմնահարցն է և դա մասնավորապես սոցիալ-ազդեցության քաղաքական ներկա ժամանակներում, որն իմնին աննախընթաց բարձրացել է լիդերի դերի նշանակությունը և ա-

համար անփորձ, կազմակերպական, հոգեբան-ազդեցության առումներով անկարող վերնախավ, և բերազնահասվում է մասնավորապես քաղաքական կազմակերպական-ազդեցության առումով բավարար ներուժ ունեցող հասկածը:

Ելակետային առումով միանգամայն ճիշտ է, որ գրախոսվող մենագրությունում հենց սկզբից խնդիր է դրվում բացահայտել քաղաքական լիդերի գեներացիոն նրա ծնավորման և կարգավիճակի իրացման սոցիալ-ազդեցության, բարոյա-հոգեբանական հիմնական գործոնները: Անառարկելի է եզրահանգումը՝ վերջինների շարժումը վճարում է լիդերի ինտելեկտուալ կարողությունների դերը, նրա խոր և անբասիր ինտելեկտուալ լինելը:

Մենագրությունում ունի ընդգծված գիտական-հրատարակչական բնույթ: Այս առումով իրատես և ճշմարտացի են այն վերլուծությունները, որոնք վերաբերում են իսխանություն-բարոյականություն փոխա-

ռանդությունը, իսխանության, քաղաքական կազմակերպության ընդգծված անձնավորմանը, սեփական անձնավորության բացառիկության մտայնությունը: Դա նարցիսիզմ է, անձնամոլություն, անփոփում է հեղինակը:

Մեծ հետաքրքրություն է ընթերցվում մենագրության այն էջերը, ուր քաղաքականությունը ներկայացվում է որդես դաժան խաղ հակառակորդներին դարձնել մեծավորներ և ընդհակառակը: Յուրաքանչյուր փյ թե շատ ակնկալներ գործող լիդեր, մտրում է հեղինակը, չի կարող չունենալ հակառակորդ, նույնիսկ թեմամի: Դա սեսանելի է ամենին, առավել ես վերաբերում է հայկական քաղաքական իրականությունը:

Սոցիալ-ազդեցության գործողությունների համախմբմանը նվիրված լիդերի գործունեության հետ անմիջականորեն կապված աշխատությունում առաջադրվել է և համադասախան լուծումներ են

գրում ժողովրդավարության հասարակական էությունների փաստարկված բացահայտումները:

Մենագրության սեսական եւ գործնական անառարկելի արժանիներին է քաղաքական լիդերի գործունեության հետազոտությունը սոցիալ-ազդեցության արքեր, սակայն ամենից ավելի կարևոր մակարակներում է ոլորներում: Այս առումով որդես գերակայություն ունեցողի իրականացվել է լիդեր-ազդեցության համակարգ, քաղաքական-հասարակական կազմակերպություններ փոխառաբերությունների ուսումնասիրությունը: Դա հիմնավորվում է ժողովրդի սոցիալ-ազդեցության, հոգեբան-բարոյական կյանքում դրանց կատարած որոշիչ դերով: Մեր կարծիքով, քաղաքական-կուսակցական կյանքի հսկայի իմացությունը և դրա մեծ կարևորության իմաստավորումը հեղինակին արդարացիորեն մղել են ամենայն խորությամբ հետազոտելու լիդեր-կուսակցություն փոխառաբերու-

նաև այդտեղ հանգուցային դեր ունեցողի՝ ազգային դեմակառույցային սեսծման ու կատարելագործման ուղղությամբ ծավալված նրա գործունեության հանգամանակից հետազոտություններում:

Գրի արժեքավորությունը շատ բանով դայանավորված է նրանով, որ դեմակառույցային հարցի մեկունում ամբողջացնելու նրա-սակով որդես լիդերին ազգային-ազդեցության նրա-սակալաց, արդիական հույժ կարևոր գործողությունների մղող ուժ հետազոտվում են «Յայ դասին» և հայոց սփյուռքին վերաբերող հիմնախնդիրները: Պատմականի, բանականի, հոգեբանականի և զգացականի իրացումով խնդիր է դարձվում ընթերցելու և գործի վերածելու «Յայոց դասը»: Ազգադավ է համարվում որոշ քաղաքական լիդերների դասնական մանկուրսիզմն այս հիմնախնդրում:

Աշխատությունում դասնական, քաղաքական, բարոյա-հոգեբանա-

Մենագրություն. «Քաղաքական լիդեր»

վելի ան արդիական է դարձել դրա, այդտեղ կատարվող փոփոխությունների հետազոտության անհրաժեշտությունը: Նրա-սակի իրականացման համար որդես ըստ էության դարձել է քաղաքականության, դասնագիտական, սոցիալ-փիլիսոփայական իմացության առարկա:

Յեղիհանգը միանգամայն ճիշտ է վարվել, երբ աշխատությունում ելակետային մեկունում առարկա է դարձել քաղաքական լիդեր-սոցիալ-ազդեցության միջավայր հիմնահարցը, իսկ այստեղ՝ քաղաքական լիդեր-ժողովրդական զանգվածներ սկզբունականի դեր ունեցող փոխառաբերության լուսաբանումը: Յանգամանակից վերլուծվում են քաղաքականությանը, քաղաքական զարգացումներում այս երրորդությունից յուրաքանչյուրի մասնակցության չափն ու էությունը: Յասակ է համալիր ուսումնասիրության եզրահանգումը՝ այդտեղ զանգվածը միայն անակալական որոշակիություն է առանձնադեպ ցածր կենսամակարդակի և ցածր քաղաքական կուլտուրայի առարկայության դայաններում:

Տեսական եւ գործնական նշանակություն ունի դասնագիտական և լիդեր-մասնավորապես այն օրինակաչությունից բացահայտումը, որ սեսծման նման քաղաքական իրավիճակներում, երբ զանգվածը դրսեւորում է իմնականակերպման և իմնակողմնորոշման անկարողություն, անխուսափելի էլ է դառնում այնտիպի անհասանելի կամ նրանց խմբերի մեկունում և քաղաքական առարկա ելնելը, որոնք ընդունակ են առաջնորդելու զանգվածներին և վարելու իմաստալից, նրա-սակալաց քաղաքականությունը:

Գրում առանձնակի ուսադրություն է հրավիրում լիդեր-քաղաքական էլիտա-մասնավորապես փոխառաբերությունների, փոխազդեցությունների կատարած դերի, հիմնական լծակների հետազոտությունը: Մենք ցանկանում ենք դասնական ոլորտներ Սիմայանի հավասարակշռված հետեւությունը ներկայում մեզանում հասակ սեսանելի է ժողովրդի սոցիալ-ազդեցության, բարոյա-հոգեբանական անօրինակ սկարացումը: Իմաստավորված են դասնականից հիմնականները երկրի սոցիալ-ազդեցության հիմնական ոլորտներում ղեկավարումն իրականացնում են շատ դեմոկրում դասնական, դրա

արբերությունների արձանում լիդերի գործունեության ծավալմանը:

Ընթերցողի համակարգն են առաջացնում հեղինակի այն մտրումները, որոնք վերաբերում են հանուն նյութական ակնկալիների անբարոյական վարագծի դրսեւորումներին, այն գործիչներին, որոնք քաղաքական կյանքը դավաճանությունների և խղճի վաճառի մի ամբողջ շարան է:

Գրում ուրույն տեղ ունեն քաղաքական նրա-սակի և նրա-սակա-համարության, նրա-սակա-ծրության և նրա-սակա-համարության, բարոյականության և նրա-սակա-համարության օղիմալ զուգորդումների մեկունական վերլուծությունները:

Չթուլացվող լարվածությամբ են ընթերցվում գրի այն էջերը, որոնք վերաբերում են լիդերի քաղաքական կուլտուրային, ազգային գաղափարախոսության անհրաժեշտության սեսական և գործնական փաստարկմանը:

Քաղաքական լիդերի ամբողջական դասնակի լուսաբանումն անհնարին կլինել, եթե սեսեռուն ուսադրության առարկա չդառնար նրա ընդհանուր զարգացման մեջ ինդիվիդուալի և սոցիալ-ազդեցության, բարոյա-հոգեբանականի դիալեկտիկական միասնության հետազոտությունը: Որոշվում են դրանց դրսեւորման ամենից ավելի հիմնական չափանիշները:

Մենագրությունում որոշակի տեղ է զբաղեցնում քաղաքական լիդերի կարգավիճակի և քաղաքական-հոգեբան արժեքների փոխազդեցությունների հիմնական նախադրյալների հետազոտությունը: Այստեղ ուսադրության կենտրոնում է լիդերի լիարժեքության և իմնաճանաչման, իմնականաբար զգործման անջությունների արդյունքների ընդհանրացումը: Յուսակ է եզրահանգումը արդյունավետ է գործում, երբ կա սեփական ընդունակությունների, կարողությունների օրյեկտիվ իմացություն: Իրոք, դա լիդերի իմաստության առանցքային խնդիրներին է: Չի կարելի չհամաձայնել բազմակողմանի վերլուծությունների արդյունք այն ճշմարիտ արժեւորմանը, որը վերաբերում է քաղաքական լիդերի, ընդհանրապես յուրաքանչյուր քաղաքական գործիչի, իմնասիրահարվածության բարոյա-հոգեբանական խնդրանը, դրա անմիջական հետեւանք փա-

սացել քաղաքական կոնֆլիկտին, կոնսենսուսին և կոմպրոմիսին վերաբերող սեսական և գործնական հույժ կարևոր հարցադրումները: Նրա-սակալաց են այն մեկունները, որոնք վերաբերում են լիդերի վարագծի առանձնահատկություններին հակադեպ կրիտիկական սոցիալ-ազդեցության գործընթացների, իրադարձությունների ժամանակներին:

Ինչդեպ ամբողջ շարադրանում, այստեղ ես ակնբախ է աշխատության մեկունական ոգին դրականի հետ լիդերի կարգավիճակին անհարի վարագծի լուսաբանումներ տուր, զիջումներ քաղաքական բանարկություններին, գործարկներ նույնիսկ լիդերականից ցածր ավելի ցածր ասիճան ունեցող, քաղաքական անբարոյականների, հաճախ թափոնների հետ: Շարադրվածի քաղաքական լիդերի արժեւորման բաղկացուցիչ դերով է ներկայացվում մեկ այլ գործում մասնողության և վարագծի, խոսքի և գործի համադասախանության հույժ կարևորությունը:

Մենագրության առավել կարևոր խնդիրներին է եղել լիդերի իրականացած քաղաքական կառավարման հիմնախնդիր, դրա առավել կարևոր և արդիական դեր ունեցող մեխանիզմների և լծակների հետազոտությունը:

Քաղաքական լիդերի հիմնախնդիր բազմադրան հետազոտությունն ամբողջական չէր դառնա, եթե աշխատությունում չառաջադրվեր օրինակաչի հարց իսկ որո՞նք են քաղաքական լիդերի, որդես այդ կարգավիճակը կրողի, որդես անձնավորության և քաղաքականության, որդես գործունեության սեսակի փոխազդեցությունները, ո՞րն է քաղաքականության տեղը, կատարած դերը նրա կյանքում, արդեւակերպում, գոյալիճակում: Պատասխան շարադրանքն իր էությունը սեսականում և գործնականում քաղաքական կյանքի իմացության համալիր վերլուծություն է և բազմաբնույթ իմաստավորում:

Գրում ամբողջ բաժին է նվիրված ժողովրդավարություն-քաղաքական լիդեր փոխազդեցությունների նոր, արդիական սեսակյունների հետազոտությանը: Այստեղ եզրակացությունների արժեքավորությունն ինչդեպ սեսական, այնտես էլ գործնական ուղղվածությունն է: Խոր համոզումն են առաջացնում

թյունները, փոխազդեցությունները նրա-սակ ունենալով արժեւորել այդտեղ նրանցից յուրաքանչյուրի տեղը և գործառության էությունն ու քաղաքականները: Տեսականից բացի, հույժ գործնական և այն բանաձեւում, որ չեն լինում սեսականներն արգասաբեր քաղաքական ուժեր առանց լիարժեք լիդերների...

Աշխատությունում արդարացվում է այն ուսադրությունը, որի արդյունքում լուսաբանվում են քաղաքական դավանանքից զուրկ լիդերների իսխանասեմի գործարկների միջոցով մեկունական կուսակցական միասնություններն ու կրակիցաները, որոնք դեբարդացում են համարադեպության քաղաքական կյանքը և հեղինակաչակում կուսակցություններին: Շատ դեմոկրում մեկուն են նկատվում իսխանություններին դիմադիր լինելը՝ մոտիվացիան նեղխմբային է և հարի չէ ազգային նրա-սակներին, չկա մասնողություն հասարակականի նկատմամբ: Քաղաքական-հոգեբանախանությունները կուսակցություններում են միջկուսակցական, իսխանություն-կուսակցություն փոխառաբերություններում բնութագրվում է որդես քաղաքական խառնաձեւիչների սեսծման դասճան:

Ըստ դոկտ. Ս. Սիմայանի, քաղաքական դրությունների իրական էությունն է արհասայուն նաև սփյուռքի կուսակցությունների դերի նսեմացմանը, թերազնահասմանը միջկած ազգադավ վերաբերումներ, որի հիմնում հեղինակը սեսում է միմյանց հետ համակցված քաղաքական սգիտություն, անհեռասեսություն և դասվախնդրություն:

Մենագրության գիտական-գործնական արժեքը որոշակիորեն բարձրացնում է լիդերի քաղաքական գործունեության հետ ազգայինի առնչությունների բազմաբնույթ հետազոտությունը: Այստեղ լիդերի կարգավիճակի իրացումը մեկունական է ազգի մակարդակում, արժեւորվում է ազգային սեսակյունից: Լուսաբանվում են ազգային գործունի դերը լիդերի մեկունական, զարգացման գործընթացում, այդ փոխադարձ ազդեցությունների հիմնական լծակներն ու ուղղությունները:

Լիդերի կարգավիճակի իրացման համալիր բացահայտման նրա-սակարդումն իր արհացումն է զտել

կան ուրույն հնչելություն ունի այն ենթաբաժինը, որն ունի «Ազգի դասնական հիեոդության դերը լիդերի քաղաքական գործունեության համակարգում» վերնագիրը: Այն հենց սկզբում արժեւորվում է որդես դասնական, քաղաքական-հոգեբան կոնկրետ իրավիճակներում լիդերին քաղաքական կոնկրետ գործողությունների մղող յուրաքանչյուր գործում ոչ միայն էթնոգրաֆիական, այլև բարոյա-հոգեբանական, դասնաքաղաքական իր դերն ունեցող նախադրյալ, «դուրս» ժամանակից ու արձանությունից, անկախ գոյասեղ քաղաքական հարաբերություններից:

Մենագրության մեջ ուսադրության արժանացած մի նորույթ-հետազոտության մասին ես մի անի խոսք: Վերնագիրն իմը հետաքրքրություն է առաջացնում «Վերաբանից առաջ: Քաղաքական գործիչը լիդերի կարգավիճակում և առանց դրա»: Զննարկում իմնին դասնականի, հոգեբան-քաղաքականի հետ ունի բարոյա-հոգեբանական բնույթ, որը և հնարավորություն է ընձեռում մասնաձեւելու վերլուծվող իրավիճակներում լիդերի գոյասեսման և գործառության արժեւորման չափանիշները:

Աշխատության մեջ քաղաքական լիդերի հիմնախնդիր դարձել է գիտական-սեսական, գործնական իմացությունների, դասնաքաղաքական և հրադարակաչական խոհերի, մտրումների, դրանց զուգորդման առարկա: Անվարան կարելի է ասել, որ գիրքն արժեքավոր ներդրում է հասարակության սոցիալ-ազդեցության արմասական վերափոխման, քաղաքական կառավարման փոփոխությունների, զարգացման ընթացի, որդես լիդերի սեսական և գործնական արդիական խնդիրների հետազոտության աստարեզում: Եթե վերջինի լուսաբանումը դրականի և բացասականի, վսեմի և սեսեմի, առաջադեմի և հետադեմի մեկունական-շարադրանք է լիդերի և նրա անխուսափելիորեն կեղծ լուսաբանում է: Մեր կարծիքով, հեղինակն իր այս հետազոտությունն իրականացնելիս հավասարի է մնացել գիտական-մարդկային ազնվություն բանաձեւող այս սկզբունքին, իսկ դա նշանակում է նաև, որ գրախոսվող գիրքը կարճաճանա ընթերցող լայն քաղաքական ուսադրությանը:

Շրվա հեջերով

Չուկը ջրում բազար են անում

Ի՞նչ է անելու ժամանակավոր հանձնաժողովին իրավապահների հետ

«Հայաստան» խմբի ֆարուդար Արա Կեչիկյանն Աժ հերթական ծեղազույցներում ասաց, թե ինչը վստահ է, որ ոճրագործների դաշտայնությունն իրականացնող իրավապահ մարմինների գործունեությունը վերահսկելու նպատակով Աժ ժամանակավոր հանձնաժողովը ստեղծելը բխում է Հանրապետական կուսակցության անդամների մեծ մասի սրտից: Վստահեցումն իրապեսական է, քանի որ այս օրերին հանրապետականներն իրենց վարով հաստատեցին, որ սկզբունքորեն կողմ են հանձնաժողովի ձևավորմանը: Թեև 334 խորհրդի անդամ Գալուստ Մահակյանը վստահեցնում էր, թե հայաստանի ժամանակավոր հանձնաժողովը ստեղծելը, ի վերջո ի՞նչ է անելու, ո՞ւմ է վերահսկելու և ամենակարևորը ինչու՞ն է վերահսկելու: Այս դաշտին ոչ ոք չէ կոնկրետ իրավապահության փաստեր են առաջ ֆակում, ոչ էլ վերահսկողության որեւէ ձև է մշակված: 334 անդամ Վարդան Մկրչյանը կասկածները եւ դասավորության շուրջ ստեղծված մթնոլորտը լիովին բավարար է համարում հանձնաժողով կազմելու համար, իսկ դրա գործառնությունը, ըստ նրա, կմշակվեն մինչև մայիսի 23-ը: Կուսակցական այնպիսի մեխանիզմներ, որոնք թույլ կան փաստաթղթեր ուսումնասիրել եւ բացատրություններ տալու համար իրավապահներից:

Խնդիրներ առաջացնելուց ժողովուրդն արդեն հոգնել է: Կոմկուսը, սակայն, ոչ մի կերպ 334-ի մոտեցումները ընդունել չի կարող, եւ դրա վկայությունը եղավ հայաստանի ընդհանուր միասնաբեր զգացում է, որ մտահոգության տեղի դասավորության ընթացքը չալիս է: Օրինակ, Թաղետայանը չի կարողանում դարձել իր համար, թե ինչու է դասաին, որ Նաիրի Հունանյանի մոտ զգնվող քղթերն այնպիսի որակի են, որ դրանցից նույնիսկ Ազգային ժողովում չես գտնի:

Սակայն արդյոք ընդամենը կասկածների հիման վրա անհրաժեշտ է ժամանակավոր հանձնաժողով ստեղծել, ի վերջո ի՞նչ է անելու, ո՞ւմ է վերահսկելու եւ ամենակարևորը ինչու՞ն է վերահսկելու: Այս դաշտին ոչ ոք չէ կոնկրետ իրավապահության փաստեր են առաջ ֆակում, ոչ էլ վերահսկողության որեւէ ձև է մշակված: 334 անդամ Վարդան Մկրչյանը կասկածները եւ դասավորության շուրջ ստեղծված մթնոլորտը լիովին բավարար է համարում հանձնաժողով կազմելու համար, իսկ դրա գործառնությունը, ըստ նրա, կմշակվեն մինչև մայիսի 23-ը: Կուսակցական այնպիսի մեխանիզմներ, որոնք թույլ կան փաստաթղթեր ուսումնասիրել եւ բացատրություններ տալու համար իրավապահներից:

Հունանյանի վրա առանձին-առանձին բանում, դասարան բերելու ճանապարհին եւ դասարանում, ինչն անհեթեթ է համարում: Ըստ 334-ի, արդյոք հանձնաժողով ստեղծելը չի նշանակում չի վստահ սեփական իշխանություններին, որոնց ձեռնարկը հենց Աժ մեծամասնությունն է: Եթե այդպես է, թող իշխանությունների նկատմամբ ինչ-որ լծակներ կիրառվեն, այլ ոչ թե հանձնաժողովներ ստեղծվեն:

Գրեթե նույն կարծիքն արտահայտեց «Կայունություն» խումբը, որի ղեկավար Վարդան Այվազյանի կարծիքով հանձնաժողովի ձևավորումը կարելի է ընդունել որդեգրելու մտքով: Դասական իշխանությունն անկախ է, եւ նրա գործունեության մեջ ցանկացած միջամտություն օրենսդրի եւ գործադրի կողմից դարձադրեց անընդունելի է: Սա որքան էլ զարմանալի է, ըստ Այվազյանի, կարող է նշանակել իշխանության բացասական վերաբերմունքն իր կողմից նշանակված գործադրի: Սակայն «Կայունությունը» սկզբունքորեն դեմ չէ հարցի մեղմամանը, այդ դասառնակ էլ վերակարգում խմբի առանձին դասավորություններ կողմ են արտահայտվել:

Հստակ անելիքների, ֆունկցիաների անհրաժեշտությունն արտահայտեցին նաեւ «Ժողովրդական դասավորություն» խումբը, Աժ-ն, «Օրինաց երկիր» եւ մյուսները: Եվ եթե ֆաղափական մեծամասնությունը մինչև մայիսի 23-ը չեն կարողանում հանձնաժողով ստեղծելու փաստական հիմքերը եւ նրա գործառնությունները, հազիվ թե ֆաղափական մյուս ուժերը սասարեն նրան: Թերեւս միայն այն դեպքում, եթե դարձյալ ֆաղափական առեւտուր կայանա:

ԳՈՒ ԱՐԲԱՏԱՅԱՆ

YEREVAN-PARIS-LYON
SABERATOURS-SEVAN
ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ-ՓԱՐԻՉ-ԼՒՆ

Ավիատոմսեր եւ տուրիզմ
«Սաբերատուր-Սեվան»
Ճամփորդական գործակալությունն առաջարկում է.

- Ավիատոմսեր երեւանից ուղիղ չվերթերով

ARMENIAN AIRLINES swissair KLM BRITISH AIRWAYS АЭРОФЛОТ

Տրանզիտ ֆաղաներով ցանկացած ուղղությամբ եւ ընկերությամբ:
Փարիզի օդանավակայանում Չեզ կղիմավորի մեր գրասենյակի ներկայացուցիչը եւ կողոպ Չեբ բոլոր հոգները

- Գնացքի տոմսեր Եվրոպայում
- 3շուրանցների ամբարձրում Հայաստանում եւ արտասահմանում
- Բժշկական ադառնակագրություն

375010, Բ. Երեւան, Վարդանանց 10
Հեռ. (374 1) 52 54 48, 52 85 48, ֆաքս (3741) 56 40 30
E-mail: sabera@arminco.com

ԲԱՅ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՍ ՀԱՅՎԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ (ԲՀԻՕՀՄ)

ԲՀԻՕՀՄ-ը եւ արվեստ եւ մշակույթ ցանցային ծրագիրը հայաստանում են մրցույթ արվեստի եւ մեներքմենսի ամառային ակադեմիայի դասընթացներին մասնակցելու համար, որը տեղի կունենա Չալցերուզում 2001 թ. հուլիսի 23-ից օգոստոսի 3-ը: Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է մինչև 2001 թ. հուլիսի 5-ը ներկայացնել նախագիծ եւ դիմում <http://esak2001.iccm.at> էլեկտրոնային հասցեով, կամ փաստաթղթերը ուղարկել փոստով Արվեստի եւ մեներքմենսի միջազգային կենտրոն (Jacob-Haringer-Strasse-5A; A-5020 Salzburg; Tel: 43662459841, Fax: 43662459838; Information: <http://www.iccm.at>).

Տեղեկությունների համար դիմել ԲՀԻՕՀՄ հեջելայլ հասցեով՝ Երեւան 10, Պուլկիսի 1, ք. 2, հեռ/ֆաքս 542-119, 541-719, 543-901
E-mail: armine@osi.am; www.osi.am

ԲԱՅ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՍ ՀԱՅՎԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ (ԲՀԻՕՀՄ)

ԲՀԻՕՀՄ-ը եւ արվեստ եւ մշակույթ ցանցային ծրագիրը հայաստանում են մրցույթ Gulliver's Connect 2001/2002 ծրագիրն մասնակցելու համար: Արվեստի գործիչները կարող են ներկայացնել դիմում «visitors» միջազգային մշակութային կազմակերպության աշխատանքների մասնակցելու նպատակով կամ «host» դիմում միջազգային այցելուին տեղական մշակութային կազմակերպության աշխատանքներում ընդգրկելու համար 3-ից 6 շաբաթվա ընթացքում:

Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել համադասարան դիմում մինչև 2001 թ. մայիսի 28-ը, հեջելայլ հասցեով:

Gulliver's Connect Co-ordinator: The Felix Meritis Foundation-Keizersgracht 324; 1016 EZ Amsterdam-The Netherlands; Tel: 31 20 626 2321, Fax: 31 20 62493 68; email: connect@felix.meritis.nl; <http://www.batory.org.pl/art/gulliver/>:

Տեղեկությունների համար դիմել ԲՀԻՕՀՄ հեջելայլ հասցեով՝ Երեւան 10, Պուլկիսի 1, ք. 2, հեռ/ֆաքս 542-119, 541-719, 543-901
E-mail: armine@osi.am; www.osi.am

Նորաստեղծ դասգամավորական խումբը մեկնարկ է վերցրել

Աժ-ում նորաստեղծ «Ժողովրդական դասգամավորներ» դասգամավորական խումբը կհամալրվի: Ինչու է սեղեկացրեց խմբի ղեկավար Կարեն Կարապետյանը, առնվազն երկու դասգամավոր ցանկություն են հայտնել միանալու խմբին, որը կհաստատվի հաջորդ խորհրդարանական ե-նթացի ընթացքում: Դրն Կարապետյանը շնորհակալ է խոսք, միայն նեց, թե հայ ներկայացուցիչները որեւէ խումբ-խմբակցության անդամներ չեն, անկախ դասգամավորներ են:

Համալրումը կարող է էսկառնել փոփոխել ուժերի հարաբերակցությունը խորհրդարանում: «Ժողովրդական դասգամավորներ» խումբը կարող է երկրորդ խումբ միավորումը դասալ խորհրդարանում: Ի դեպ, աս հեռավոր է, որ համալրումն այս երկու դասգամավոր լասնանախախտի՝ ի հաշիվ դարձյալ անկախ դասգամավորների:

«Ֆլեշ»-ն ուրիշ է «Ֆլեշ» ընկերությունը առաջարկում է որակյալ վառելիք

- «Ֆլեշ»-ի լցակայանների հասցեներն են՝
- N1 լցակայան. Իսկովի լողոցա՝ ավտոկայանի դիմաց
 - N2 լցակայան. Ավանի խճուղի՝ բուսաբանական այգու դիմաց
 - N3 լցակայան. Հարավ-Արեւմտյան բաղանաս՝ Անդրանիկի լողոցա 113/1
 - N4 լցակայան. Արեւմտյան 210, «Բանվորի» արձանի հարեանությամբ
 - N5 լցակայան. Աւսարակի խճուղի, գյուղ Քասախ՝ աջ կողմում
 - N6 լցակայան. Աւսարակի խճուղի, գյուղ Քասախ՝ ձախ կողմում
 - N7 լցակայան. Արեւմտյան փողոց, 161 Ետարուրի մոտիքի դիմաց
- Բենզինի եւ դիզելային վառելիքի կտրոններ ձեռք բերելու համար դուք կարող եք դիմել Անդրանիկի պող. 113/1 եւ Կողբացու փ. 30
(«Ֆլեշ» ՍՊԸ-ի գլխավոր գրասենյակ) հասցեներով:
- Հեռ. 53-38-22, 74-45-06, 62-40-06, 53-38-83
Ֆաքս 58-28-84

Ի լուր լրագրողների

Մամուլի ազգային ակումբը «Հրատալ քեմա» ծրագրի օրգանակներում (թեման՝ Հարաբարյան հիմնախնդրի կարգավորում) լրագրողներին հրավիրում է հանդիպման ՄԻՄ նախագահ, Աժ դասգամավոր Հրատալ Խաչատրյանի հետ:

Հանդիպումը կկայանա այսօր՝ 13-ին, Մամուլի ազգային ակումբում (Մամուլի տուն, 10-րդ հարկ):

ՍՍՍ

ՀԱՎԵԼՈՒՄ

«Ազգ» թերթի 17.04.01 թ. թիվ 70 համարի «Ս. Հարությունյանի «Էլիան» ԱՅԼ լուծարման հայաստանում:

Պատասխանները դառնալուց կարող են ներկայացնել թերթի հրատարակումից 2 ամսվա ընթացքում Փարմեցու 24 հասցեով:

ԼՈՒԾԱՐՄԱՆ ՀԱՆՆԱԾՈՂՈՂ

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

1 սենյականոց բնակարան Օրբելի փողոցում:

Հեռ. 356836

ԱՐՄԵՆՏԵԼ
սեղեկացնում է

Դավիթաբեն գյուղի եւ Աջափնյակի թիվ 16 թաղամասի ազգաբնակչությանը:

Վերոհիշյալ թաղամասերի հեռախոսաֆիկացման կադակցությունը 21.05.01 թ.-ից բնակչությունը համադասարան փաստաթղթերով կարող է ներկայանալ Բաժանորդային սոլասարկման կենտրոններ:

Դավիթաբեն գյուղի բնակիչները դիմեն Դավիթաբեն 3-րդ թաղամասի «Դավիթաբեն» /36/ Բաժանորդային սոլասարկման կենտրոն: Իսկ 16-րդ թաղամասի բնակիչները՝ Բաժանորդային 177 հասցեի «Աջափնյակ» /34, 35, 39/ տեղամասի Բաժանորդների սոլասարկման կենտրոն:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՉ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ԳԵՏ ԿՄԴԵՐԻ ՎՊՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԽՍՂ 1965 թ. գործող Հայաստանի ուսանողական ջոկատների հանրապետական օտար, որը ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կամավորական ծառայության կոմիտեի անդամ է, հրավիրում է որդեգրել կամավորական մասնակցելու արտասահմանում եւ Հայաստանում միջազգային աշխատանքի ճամբարների ամառային ծրագրերին:

Պայմանները՝ անգլերենի (ֆրանսերեն, գերմաներեն) իրադարձում, կամավորականի անդամավճար եւ ուղեվարձի վճարման հնարավորություն:

Դիմումներն ընդունվում են մինչև մայիսի 30-ը հեջելայլ հասցեով՝ Կոլոնի 19ա, 7-րդ հարկ, հեռ.՝ 52 27 88, 52 27 01